

Sygn. akt V KK 190/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Siwek

SSN Antoni Bojańczyk

Protokolant Agnieszka Murzynowska

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 3 grudnia 2020 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

sprawy **Z. B.**

skazanego z art. 178a § 1 k.k.

z powodu kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść
od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 17 września 2018 r., sygn. akt IV Ka (...)

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 30 stycznia 2018 r., sygn. akt II K (...)

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o
środku karnym i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w
S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 30 stycznia 2018 roku, sygn. akt II K (...):

1. w pkt. I uznał Z. B. za winnego tego, że w dniu 7 października 2017 r. w miejscowości B., gm. M., na drodze publicznej kierował samochodem mechanicznym marki C, nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości na poziomie 0,29 mg/l, tj. 0,60 promila alkoholu we krwi, tj. przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. – i za ten czyn Sąd Rejonowy, na podstawie art. 178a § 1 k.k., wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł każda stawka;
2. w pkt. II, na podstawie art. 42 § 2 k.k., orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat;
3. w pkt. III, na podstawie art. 43a § 2 k.k., nałożył na oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 5 000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej;
4. w pkt. IV, na podstawie art. 63 § 4 k.k., na poczet orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 7.10.2017 r.;
5. w pkt. V orzekł o kosztach sądowych.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Rejonowego w G. wniósł obrońca Z.B., który zaskarżył to orzeczenie w całości, na korzyść oskarżonego. Obrońca zarzucił obrazę art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., oraz art. 410 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych, obrazę przepisu prawa materialnego, tj. art. 66 § 1 k.k., oraz rażącą niewspółmierność orzeczonej kary.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o:

1. warunkowe umorzenie postępowania karnego wobec oskarżonego z poddaniem go próbie na okres 2 lat,
2. odstąpienie od orzekania wobec oskarżonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych,
3. orzeczenie od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenia pieniężnego w kwocie 5 000 złotych.

Sąd Okręgowy w S. , na skutek apelacji obrońcy, wyrokiem z dnia 17 września 2018 r., sygn. akt IV Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. przyjął, iż oskarżony swoim zachowaniem realizował znamiona zarzucanego mu czynu kwalifikowanego z art. 178a § 1 k.k. i postępowanie o ten czyn, na podstawie art. 67 § 1 k.k., warunkowo umorzył na okres 3 lat próby;
2. na podstawie art. 67 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego Z.B. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat, na którego poczet, na podstawie art. 63 § 4 k.k., zaliczył okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 7 października 2017 r.

Kasację od ww. wyroku Sądu Okręgowego w S. wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając ten wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o środku karnym, na korzyść oskarżonego. Skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego, to jest art. 67 § 3 k.k., poprzez orzeczenie środka karnego – zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym – na okres 3 lat, w sytuacji, gdy przepis ten przewiduje możliwość jego zastosowania na okres do lat 2.

Zarzucając powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia środka karnego i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna, wobec czego została uwzględniona na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W pełni podzielić należy stanowisko Prokuratora Generalnego, że w niniejszej sprawie doszło do rażącej obrazu przepisu art. 67 § 3 k.k.

Warunkowe umorzenie wobec oskarżonego postępowania karnego, a takie rozstrzygnięcie zapadło w Sądzie drugiej instancji, w istotny sposób wpływa na możliwość orzeczenia środka karnego określonego w art. 39 pkt 3 k.k. Zawarta w art. 67 § 3 k.k. regulacja – wobec jednoznacznego brzmienia tego przepisu – nie pozostawia wątpliwości, że przy zastosowaniu warunkowego umorzenia postępowania karnego modyfikacji ulegają granice, w jakich środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów może zostać orzeczony. Należy tu przypomnieć, że w wypadku skazania w warunkach, o jakich mowa w art. 42 § 2 k.k., zakaz określony w art. 39 pkt 3 k.k. orzeka się w wymiarze od lat 3 do lat 15,

natomiast w sytuacji warunkowego umorzenia postępowania, orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów możliwe jest wyłącznie w granicach od roku do 2 lat (art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k.).

Wymaga przy tym podkreślenia, że przepis art. 67 § 3 k.k. stanowi – w zakresie orzekania środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych – *lex specialis* w stosunku do art. 42 § 2 k.k., a tym samym wyłącza stosowanie tego ostatniego przepisu przy warunkowym umorzeniu postępowania (zob.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2002 r., I KZP 33/01; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2014 r., III KK 481/13).

Wobec powyższego, nie może budzić wątpliwości, że Sąd Okręgowy w S. warunkowo umarzając wobec oskarżonego postępowanie karne i jednocześnie orzekając środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, dopuścił się rażącego naruszenia prawa materialnego, gdyż uprawniony był orzec ten zakaz jedynie do 2 lat, bowiem taką granicę jednoznacznie limituje art. 67 § 3 k.p.k. Nie ulega też wątpliwości, że uchybienie to ma istotny wpływ na treść zapadłego w niniejszej sprawie orzeczenia Sądu odwoławczego, gdyż skutkuje doznaniem przez oskarżonego represji karnej, której ponieść nie powinien.

Rację ma też skarżący, że naprawienie opisanego wyżej uchybienia nie jest dopuszczalne w trybie art. 105 k.p.k., gdyż procedura sprostowania nie może mieć zastosowania do merytorycznych elementów wyroku, a do takich należy rozstrzygnięcie ustalające okres stosowania środka karnego. W celu usunięcia takiej wady wyroku niezbędne jest wniesienie środka odwoławczego, a w razie braku warunków ku temu – nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Zgodnie z jednolitym poglądem prezentowanym w orzecznictwie i literaturze przedmiotu, niedopuszczalnym jest prostowanie w trybie art. 105 k.p.k. błędnych rozstrzygnięć sądu co do winy, kary, oraz środków karnych. W drodze prostowania oczywistej omyłki pisarskiej nie można ich zatem zmieniać lub uzupełniać (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2010 r., III KK 25/10; T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Zakamycze 2003, wyd. III). Stąd też przyjmuje się w judykaturze Sądu Najwyższego, że prostowanie w trybie art. 105 k.p.k. merytorycznych elementów wyroku, nie pociąga za sobą skutków prawnych (por.

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2006 r., V KK 482/05; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2009 r., IV KK 347/09).

Orzeczenie Sądu Okręgowego w S. z dnia 19 września 2018 r. o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej, w którym Sąd ten postanowił, że przedmiotowy zakaz prowadzenia pojazdów *„został orzeczony na okres 2 (dwóch) lat, a nie jak błędnie podano w wyroku 3 (trzech) lat”* – ingerowało w rozstrzygnięcie podlegające (w realiach niniejszej sprawy) wzruszeniu w drodze nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Postanowienie to, jako niedopuszczalne i nieskuteczne, nie może zostać uznane za wiążące.

W tym stanie rzeczy zachodziła konieczność uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S. , który winien uwzględnić powyższe uwagi.

Z tych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.